

Aan de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport
Mevrouw drs. W.R.C. Sterk
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/ATR4241/2026-U184

Datum

10 september 2026

Onderwerp

Aanvullende zienswijze Wet reikwijdte Jeugdwet

Geachte mevrouw Sterk,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 9 april 2026 advies¹ uitgebracht over de *wijziging van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, bijlage 2 van de Algemene wet bestuursrecht, de Wet op het primair onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs 2020 in verband met het bevorderen dat hulp en ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig wordt ingezet, teneinde de inzet van jeugdhulp te beperken (Wet reikwijdte Jeugdwet)*. Het voorstel heeft tot doel de druk op de jeugdhulp te verminderen en de transformatie die bij de totstandkoming van de Jeugdwet werd beoogd alsnog te realiseren. Het voorstel staat daarbij niet op zichzelf, maar is onderdeel van een breed pakket aan maatregelen waarover afspraken zijn gemaakt in de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. Het advies van ATR was het voorstel niet in te dienen (dictum 4). Belangrijke redenen hiervoor waren dat de toelichting onvoldoende inzicht gaf in a) nut en noodzaak van het voorstel, b) mogelijk minder belastende alternatieven, c) de werkbaarheid van de voorgestelde maatregelen voor burgers, bedrijven en professionals en d) de regeldrukgevolgen van het voorstel. Met deze aanvullende zienswijze reageert het college op de verwerking van de adviespunten en daarmee op het sterk gewijzigde voorstel dat wij hebben ontvangen op 24 augustus 2026.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

¹ ATR-advies Wet reikwijdte Jeugdwet | Adviescollege toetsing regeldruk.

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

1. Nut en noodzaak

1.1 *"Het college adviseert te onderbouwen hoe de voorgestelde maatregelen aangrijpen op de oorzaken van het probleem en daarbij inzicht te bieden in waarom het sommige gemeenten wel lukt om binnen de huidige kaders het beschreven probleem op te lossen en andere gemeenten niet."*

Het college constateert dat het gewijzigde voorstel meer inzicht geeft in waarom het veel gemeenten niet lukt om binnen de huidige kaders van de Jeugdwet de gewenste beperking van de vraag naar jeugdhulp te realiseren. Hoewel de Jeugdwet al mogelijkheden biedt om de inzet van jeugdhulp af te bakenen, blijken deze mogelijkheden in de praktijk voor veel gemeenten een te open karakter te hebben. Door het ontbreken van heldere en eenduidige landelijke kaders, kunnen en zijn er grote verschillen in beleid – en daarmee doelmatigheid – ontstaan tussen gemeenten. Sommige gemeenten is het wel gelukt om binnen de huidige kaders de gewenste beweging te realiseren. Dit is volgens de toelichting toe te schrijven aan het doelmatige beleid dat zij hebben weten te maken binnen het open karakter van de Jeugdwet. In de toelichting is beschreven dat deze gemeenten een aantal vergelijkbare elementen toepassen. Een aantal van deze elementen (waaronder de inrichting van stevige lokale teams) worden nu met het voorstel geborgd en verplicht voor alle gemeenten. Het college acht adviespunt 1.1 daarmee voldoende opgevolgd.

1.2 *"Het college adviseert in de toelichting inzicht te bieden in de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen en daarbij te onderbouwen of en hoe de maatregelen (nu wel) voldoende zijn om het gewenste resultaat van die maatregel te bereiken."*

In het aangepaste voorstel zijn de maatregelen van een uitgebreide nadere onderbouwing voorzien. Daarbij komt duidelijker naar voren wat de voorgestelde maatregelen (moeten) bijdragen aan de gewenste transformatie. Ook is expliciet gemaakt wat de meerwaarde is van de maatregelen ten opzichte van de bestaande kaders in de Jeugdwet. De invulling van de open kaders geeft handvatten aan gemeenten en moet tegelijkertijd ervoor zorgen dat gemeenten in elk geval een minimumniveau aan voorzieningen en samenwerkingen realiseren. Het college licht de maatregelen uit die expliciet in het advies van ATR zijn beschreven.

- Stevige lokale teams: In het aangepaste voorstel zijn de inrichting, kerntaken en kwaliteit van de lokale teams uitgebreider beschreven. De toelichting benadrukt daarbij het "wat" voor te schrijven en het "hoe" grotendeels bij gemeenten te laten. Voor het "wat" is aangesloten bij (beschreven) praktijkvoorbeelden van stevige lokale teams. Ook is aandacht besteed aan de kwaliteit en deskundigheid van (de professionals in) het team. Deskundigheids-eisen voor jeugdhulpverlening en de toeleiding naar jeugdhulp zijn al opgenomen in onder andere het Besluit Jeugdwet.² De toelichting benadrukt dat bij gebleken noodzaak aanvullende deskundigheid verplicht kan worden gesteld voor alle lokale teams. Uit de toelichting blijkt dat er een invoeringstoets zal plaatsvinden binnen twee jaar na inwerkingtreding en dat daarin specifiek aandacht wordt besteed aan de deskundigheid van lokale teams.

² Voor de Wmo 2015 is een delegatiegrondslag gecreëerd voor het kunnen stellen van minimeisen aan deskundigheid.

- Beschrijven aantal basisvoorzieningen in beleidsplan: Uit het aangepaste voorstel blijkt duidelijk dat gemeenten nu een algemene plicht hebben in het beleidsplan te beschrijven hoe uitvoering wordt gegeven aan bijvoorbeeld preventie en jeugdhulp. De voorgestelde maatregel verplicht gemeenten om in elk geval de inrichting van vier specifieke basisvoorzieningen te beschrijven.³
- Samenwerking scholen en gemeenten (lokale teams): De samenwerkingsverplichting tussen scholen en gemeenten (lokale teams) is verduidelijkt. Het belang van deze samenwerking is nader omschreven en ook op welke wijze die vorm kan krijgen (zowel het overleg over de samenwerking als de samenwerking zelf). Daarbij is expliciet aangegeven dat bewust is gekozen voor een op overeenstemmingsgericht overleg en niet een overeenstemmingsverplichting omdat dit de beleidsvrijheid voor gemeenten te veel zou inperken.
- "Voorliggend" zijn van preventie, basishulp en groepshulp: In het aangepaste voorstel is duidelijker omschreven wat wel en niet is bedoeld met voorliggend zijn van preventie en basishulp op aanvullende hulp en groepshulp op individuele hulp. De toelichting benadrukt dat hiermee geen vaste volgorde is voorgeschreven van bijvoorbeeld eerst lichte hulp en dan zwaardere hulp. Ook kunnen beide vormen van hulp tegelijkertijd worden ingezet. Met het voorliggend zijn van bepaalde vormen van hulp is beoogd de professional een bewuste afweging te laten maken met passende zorg als uitkomst. Deze invulling geeft handvatten aan het bestaande uitgangspunt zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.

Het college constateert dat met de nadere onderbouwingen voldoende inzichtelijk is gemaakt wat de meerwaarde en effectiviteit is van de voorgestelde maatregelen. Wel merkt het college op dat de effectiviteit van de maatregelen in de praktijk anders kan uitpakken. Of het gewenste niveau van samenwerken tussen scholen en lokale teams wordt gerealiseerd is bijvoorbeeld niet gegeven door een samenwerkingsverplichting. Het college geeft daarom nogmaals in overweging om bij de evaluatie ook nadrukkelijk aandacht te besteden aan de effectiviteit van de individuele maatregelen.

2. Minder belastende alternatieven

2.1 *"Het college adviseert in de toelichting inzicht te geven in welke mogelijk minder belastende alternatieven zijn onderzocht en op grond van welke inhoudelijke overwegingen deze alternatieven niet zijn gekozen. Het college adviseert daarbij in elk geval aandacht te besteden aan wat al mogelijk is op basis van bestaande wetgeving en de resultaten van de Hervormingsagenda Jeugd, en het uitsluiten van vormen van jeugdhulp bij algemene maatregel van bestuur."*

Het aangepaste voorstel onderbouwt de noodzaak van wettelijke maatregelen en overheidsingrijpen. In de toelichting is beschreven dat duidelijke (niet-vrijblijvende) kaders ontbreken, gemeenten bij wet kunnen worden verplicht tot een andere werkwijze en door niks te doen het gebruik van jeugdhulp onverminderd zal toenemen. Voor het stevige lokale team is deze noodzaak tot wetgeving geformuleerd als *"een steun in de rug voor gemeenten waar nu al een stevig lokaal team aanwezig is en een stok achter de deur voor gemeenten waarin dit nog niet het geval is"*. Ook is onderbouwd waarom een afbakening van zorgvormen (uitsluiten van jeugdhulp bij algemene maatregel van bestuur) op dit moment niet mogelijk of wenselijk is. Zo

³ Welzijnswerk, laagdrempelige inloop- en ontmoetingsplekken voor jeugdigen en ouders, infrastructuur van informele steun en inzet van gerichte preventie door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ).

ontbreken daarvoor de randvoorwaarden zoals gestandaardiseerde zorgvormen. Ook blijkt uit de aangepaste toelichting dat het voorstel kiest voor afbakening langs de lijn van noodzakelijkheid van (aanvullende) jeugdhulp en niet langs de lijn van zorgvormen. Daarnaast is binnen het bestek van bepaalde maatregelen beschreven waarom voor een bepaalde vorm is gekozen. Zoals wel het “wat” regelen, maar niet het “hoe” om voldoende beleidsvrijheid voor gemeenten te bewaren. Het college constateert dat daarmee voldoende opvolging is gegeven aan adviespunt 2.1.

3. Werkbaarheid

3.1 *“Het college adviseert in de toelichting inhoudelijk te onderbouwen of en waarom de maatregelen (nu wel) werkbaar zijn, bijvoorbeeld aan de hand van de uitkomsten van een (werkbaarheids)toets onder professionals, samenwerkingspartners, gecertificeerde instellingen en aanbieders van jeugdhulp.”*

Het college constateert dat de maatregelen nader zijn onderbouwd, onder andere door het geven van praktijkvoorbeelden, scherpere kaders en richtlijnen. Daardoor is duidelijker wat van partijen wordt verwacht. Ook zijn een aantal niet-werkbare of onduidelijke maatregelen geschrapt in het aangepaste voorstel, zoals de beperking van de verwijzbevoegdheid voor medisch verwijzers en de inzet op interdisciplinaire teams op scholen. Dit komt de begrijpelijkheid en de werkbaarheid van de maatregelen ten goede. Voor het college is het echter niet goed te beoordelen of de maatregelen in de praktijk ook echt werkbaar zijn voor de doelgroepen. Een beschrijving van de werkbaarheid van de voorgestelde maatregelen (inclusief de definities binnen het afwegingskader, de samenwerking met andere domeinen bij achterliggende problematiek en het enkel opmerken dat het inzetten van groepsgerichte hulp geen kostenafweging mag zijn) ontbreekt namelijk. Het college geeft daarom in overweging de werkbaarheid van de maatregelen expliciet te onderbouwen, bijvoorbeeld aan de hand van de uitkomsten van een (werkbaarheids)toets onder professionals, samenwerkingspartners, gecertificeerde instellingen en aanbieders van jeugdhulp.

3.2 *“Het college adviseert in de toelichting inhoudelijk te onderbouwen of de gevolgen van de maatregel om in een inkomen te voorzien voor burgers te begrijpen zijn en of het in de praktijk doenbaar is voor burgers om te onderbouwen dat niet in een eigen inkomen kan worden voorzien.”*

In het gewijzigde voorstel is de maatregel met betrekking tot het in een inkomen voorzien komen te vervallen naar aanleiding van diverse kritische reacties hierop. Adviespunt 3.2 heeft daarmee geen opvolging meer.

3.3 *“Het college adviseert in de toelichting te beschrijven wat er gebeurt met al aangevraagde of gestarte trajecten van jeugdhulp bij inwerkingtreding van het wetsvoorstel en of dat te begrijpen en te doen is voor burgers.”*

In het gewijzigde voorstel is beschreven dat voor een aantal maatregelen overgangsrecht van toepassing is. De nieuwe verplichtingen gelden daardoor niet voor lopende contracten en aanvragen (inclusief de mogelijkheden voor bezwaar en beroep). Het college acht daarmee adviespunt 3.3 voldoende opgevolgd.

Het college geeft met betrekking tot het doenvermogen van burgers nog in overweging de volgende punten te verduidelijken.

- In de toelichting is beschreven dat een jeugdige of de ouder ook een aanvraag voor aanvullende hulp kan indienen bij de gemeente als aanvullende hulp volgens het lokale team niet nodig is. In de toelichting staat ook dat de toelichting op het besluit van de gemeente over deze aanvraag is gebaseerd op het onderzoek (naar de noodzaak voor deze hulp) van het lokale team. Uit de toelichting blijkt daarmee niet duidelijk of een aanvraag van een jeugdige of ouder daarmee nog nut heeft en of deze mogelijkheid leidt tot ervaren en onnodige regeldruk.
- In de toelichting is beschreven dat het doen van een aanvraag voor aanvullende hulp iets van het doenvermogen vraagt. Daarom regelt het voorstel dat de ontvangstbevestiging van de melding ook informatie dient te bevatten over de mogelijkheid van het doen van een aanvraag. Uit de toelichting blijkt niet duidelijk of het geven van die informatie in de ontvangstbevestiging voldoende is voor een jeugdige of ouder (met een beperkt doenvermogen) om ernaar te handelen.
- In de toelichting is beschreven dat de verplichte periodieke heroverweging van aanvullende hulp een beroep doet op het doenvermogen van de jeugdige of ouder. Om dit beroep te beperken, zijn een aantal waarborgen vrijblijvend beschreven. Uit de toelichting blijkt niet of deze beschrijving tot het gewenste resultaat leidt.

4. Gevolgen regeldruk

4.1 *"Het college adviseert in de toelichting de structurele en eenmalige regeldrukgevolgen voor burgers volledig en begrijpelijk in beeld te brengen, conform de Rijksbrede methodiek."*

Het aangepaste voorstel kent een nieuwe regeldrukparagraaf voor burgers. De eenmalige kennisnemingskosten zijn door middel van een bandbreedte in kaart gebracht en zouden minimaal € 187.000,-⁴ en maximaal € 266.000,-⁵ bedragen. Daarbij is de inschatting dat burgers eenvoudig kennis kunnen nemen van het voorstel. De tijdsinschatting van twee minuten (eenvoudig) voor een groot voorstel met veel impact komt het college erg laag voor. Daarbij is het voor het college niet duidelijk waarom gebruik is gemaakt van een bandbreedte en meer specifiek deze bandbreedte. Ook ontbreekt een kwantitatieve onderbouwing van de kosten.⁶ Het college geeft in overweging de eenmalige kennisnemingskosten voor burgers aan te vullen.

Het aangepaste voorstel gaat uit van een structurele regeldrukvermindering voor burgers van € 25.000.000,- op basis van een "expert guess". Deze verlichting zou het gevolg zijn van het terugbrengen van het aanvullende jeugdhulpgebruik door de verplichtingen in het voorstel.⁷ Hierdoor zijn er minder jeugdigen en ouders die de noodzakelijke handelingen moeten uitvoeren voor het verkrijgen en behouden van aanvullende hulp. Ook hier ontbreekt een onderbouwing van de berekening.⁸ Daarnaast is niet duidelijk wat "expert guess" hier inhoudt.⁹ De inschatting van de regeldrukvermindering is daardoor niet goed te beoordelen. Het college geeft in

⁴ Uitgaande van een op de zeven jeugdigen onder de achttien jaar.

⁵ Uitgaande van een op de tien jeugdigen onder de achttien jaar.

⁶ De eenmalige kennisnemingskosten (kosten per handeling) x aantal burgers (jeugdigen en/of ouders) dat kennis moet nemen van het voorstel.

⁷ Van een op de zeven jeugdigen naar een op de tien jeugdigen.

⁸ Kosten per handeling x aantal burgers dat de handeling uitvoert.

⁹ In de regeldrukparagraaf is bij verschillende handelingen beschreven dat de regeldruk is gebaseerd op een "expert guess". Voor geen van deze gevallen is voor het college duidelijk wat dat op die plek inhoudt.

overweging dit aan te vullen. Daarnaast verplicht het voorstel gemeenten periodiek na te gaan of aanvullende hulp nog passend is. Dit kan tot gevolg hebben dat burgers hiervoor periodiek informatie moeten verschaffen. Deze regeldruk zou niet te kwantificeren zijn omdat het gemeenten vrij staat hoe zij deze verplichting invullen. Het college geeft in overweging de regeldruk hiervan in kaart te brengen door middel van scenario's. Dit geldt ook voor de niet in kaart gebrachte regeldruk met betrekking tot bezwaar en beroep.

4.2 *"Het college adviseert in de toelichting de structurele en eenmalige regeldrukgevolgen voor professionals, gecertificeerde instellingen, samenwerkingspartners en aanbieders van jeugdhulp volledig en begrijpelijk in beeld te brengen, conform de Rijksbrede methodiek."*

Het college constateert dat de regeldrukgevolgen voor professionals, gecertificeerde instellingen, samenwerkingspartners en aanbieders van jeugdhulp is aangevuld. Het college merkt op dat de volgende punten in elk geval nog aanvulling behoeven:

- Medisch verwijzers: Uit de toelichting blijkt niet duidelijk waarom geen cijfers beschikbaar (kunnen) zijn over hoeveel medische verwijzers al samenwerkingsafspraken hebben met gemeenten. Ook is niet duidelijk waarom niet met scenario's of een bandbreedte kan worden gewerkt. Bovendien is niet duidelijk waarom geen schatting kan worden gegeven van het aantal medisch verwijzers dat nog geen gesprek voert met gemeenten over het aanbod van jeugdhulp. Daarnaast ontbreekt de kwantitatieve onderbouwing van de bandbreedte van een structurele stijging van € 13.000,- en een daling van € 18.000,-.¹⁰ Daardoor zijn deze regeldrukgevolgen niet goed te beoordelen.
- Gecertificeerde instellingen: Een duidelijke kwantitatieve onderbouwing voor de incidentele regeldruk van € 74.000,- ontbreekt.¹¹
- Aanbieders van jeugdhulp: een kwantitatieve onderbouwing ontbreekt voor de bandbreedte van € 260.000,- en € 435.000,- voor de afspraken over monitoring en trajectduur.¹² Daarbij is het voor het college niet duidelijk waarom gebruik is gemaakt van een bandbreedte en meer specifiek deze bandbreedte. De toelichting beschrijft daarnaast dat de regeldruk die voortvloeit uit de monitoring die wordt afgesproken niet in te schatten is omdat dit per afspraak verschilt. Het is voor het college niet duidelijk waarom niet met scenario's kan worden gewerkt.
- Een duidelijke kwantitatieve onderbouwing ontbreekt daarnaast voor de eenmalige kennismingskosten van € 500,- voor onder andere regionale onderwijsorganisaties, van € 200,- voor gecertificeerde instellingen en de bandbreedte van € 13.000,- en € 22.000,- voor aanbieders van jeugdhulp.¹³ Daarnaast komt de tijdsbesteding van drie minuten (eenvoudig) het college ook hier laag voor.

Samenvattend

De toelichting is mede naar aanleiding van het ATR-advies sterk gewijzigd. Dit heeft geleid tot een voorstel dat op onderdelen is verbeterd. Nut en noodzaak van het voorstel en de maatregelen is daarbij duidelijker onderbouwd. Ook komt in de gewijzigde toelichting helder naar voren waarom wetgeving nodig is en zijn mogelijk minder belastende alternatieven beschreven. Ook zijn de maatregelen van een nadere onderbouwing voorzien, wat de werkbaarheid ten goede komt. Of de maatregelen in de praktijk ook werkbaar zijn voor de

¹⁰ Kosten per handeling x aantal medisch verwijzers dat de handeling uitvoert.

¹¹ Kosten per handeling x aantal gecertificeerde instellingen (x aantal werknemers dat de handeling uitvoert).

¹² Kosten per handeling x aantal aanbieders van jeugdhulp dat de handeling uitvoert.

¹³ De eenmalige kennismingskosten (kosten per handeling) x aantal bedrijven/personen dat kennis moet nemen.

doelgroepen is voor het college niet goed te beoordelen. Een beschrijving van de werkbaarheid ontbreekt namelijk. Ook zijn er aandachtspunten bij het doenvermogen voor burgers. Ten slotte bevat de toelichting bij het gewijzigde voorstel een nieuwe beschrijving van de regeldrukgevolgen. Het college stelt vast dat deze nog meerdere tekortkomingen bevat die voor een goede oordeelsvorming moeten worden weggenomen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Het gaat ervan uit dat in de toelichting bij het voorstel wordt beschreven op welke wijze u met de punten uit deze aanvullende zienswijze rekening hebt gehouden.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris